

בס"ד, כ"ו בשבט תשפ"א
8 בפברואר 2021
תיק מס' 80067

פסק דין

לבין	בעניין שבין
הנתבעים	התובעים
1. חברה	משקיעים בנתבעת
2. בעלי החברה	

א. רקע

התובעים הינם בני זוג שאינם בקיאים בתחום ההשקעות שהשקיעו 200,000 ש"ח בנתבעת 1 (להלן, "הנתבעת"), שהיא חברה של נתבע 2 (להלן, "הנתבע"), לצורך בניית בית עסק. מוסכם שבניגוד למצופה עד היום לא התקבל היתר בנייה לבית העסק, ועל כן התובעים מבקשים לקבל את כספם בחזרה בתוספת הרווחים שהובטחו להם. הנתבעים השיבו כי כעת אין להם יכולת לשלם אפילו את הקרן, אולם, הם מצפים שבקרוב יתקבל היתר הבנייה והפרויקט יצא לדרך. זוהי תמצית המחלוקת שבין הצדדים. נעשו כמה ניסיונות ליישב את המחלוקת בדרך של הסכמות אך אלו לא צלחו.

ב. ההסכם שבין הצדדים ועובדות מוסכמות

ההסכם בין התובעים ובין הנתבעת (להלן, "ההסכם") נחתם בתאריך 21.7.2015. להלן כמה סעיפים מרכזיים מתוך ההסכם:

- מיד עם קבלת היתר בניה תוקם חברת בת שתחזיק בעסק.
- עם הקמת החברה ייחתם הסכם מייסדים לפיו השקעתו (=של המשקיע) תומך ברישום 6.6% מהון המניות המונפק של החברה על שמו.
- כמו כן, ככל וחלילה הקמתו של העסק יכשל, סך ההשקעה ישמש את [הנתבעת] להשקעות אחרות אשר ישמרו באופן יחסי על סכום ההשקעה. מובהר כי נדרשת הסכמת המשקיע בכתב לצורך קביעת המיזם החליפי, ובהעדר הסכמה יימסר הדבר לבורר שימונה מטעם בית הדין הרבני. (לענין סעיף זה "כישלון" יוגדר כאחת משתי החלופות הבאות: חלופה 1 – בתוך שנתיים מיום חתימת הסכם זה לא ניתן היתר בניה להקמת המיזם. חלופה 2 – החברה לא הצליחה לזכות את המשקיע בתשואה של 7% שנתית על ההון המושקע (האמור בחלופה זו יחול רק לאחר תום שנה מהפעלת המיזם))

עמוד 1 מתוך 10

9. עד לשלב בו תוקם חברה אשר תיוחד לניהול והקמת המיזם, יופקדו הכספים בחשבון נאמנות שיפתח על שם החברה אצל עוה"ד ח'.

15. בד בבד עם חתימת הצדדים על הסכם השקעה זה, יחתמו הצדדים על שטר היתר עסקה כתקנת חכמים.

הצדדים מסכימים כי כספי ההשקעה הועברו לחשבון החברה, וכי לא נפתח חשבון נאמנות מעולם. כמו כן הם מסכימים כי לא נחתם היתר עסקה.

ג. טענות התובעים

התובעים פנו מספר פעמים לנתבע בבקשה לדעת מה קורה עם השקעתם, והאם יש התקדמות עם הפרויקט, אבל הנתבע דחה אותם בטענה שההיתר יתקבל בקרוב. התובעים טוענים שהנתבע לא שיתף אותם במידע על הפרויקט, ולא הציג להם מסמכים שהוגשו לרשויות.

לאחר ההשקעה הראשונית, אחת לרבעון התובע היה מתקשר לנתבע בכדי לברר על העסקה, אך היה קשה להשיג את הנתבע. לטענת התובעים ההתנהלות לא הייתה שקופה והתקשורת עם הנתבע הייתה מסורבלת. התובעים טוענים שרק לאחר שנתיים וחצי מאז ההשקעה, הם הבינו שהנתבע השתמש בכספים, ולא הפקיד אותם בחשבון נאמנות כפי שהוסכם ביניהם. התובעים פנו לנתבע בבקשה להעביר את השקעתם להשקעות אחרות שלו, אבל הנתבע אמר להם שהוא כבר מעורב עם משקיעים אחרים, וזה מונע ממנו להכניס אותם לעסקאות אלו. הנתבע הציע להם להמיר את ההשקעה בהלוואה עם ריבית, אולם, הם החליטו להישאר בהסכם הנוכחי.

ב"כ התובעים הוסיף, שהוצאת כספים מחשבון נאמנות ללא אישור מהתובעים היא בגדר עבירה פלילית של מעילה בכספי נאמנות.

התובעים הוסיפו, כי לפי סעיף 3 להסכם, אם הנתבעת לא מקבלת היתר בניה בתוך שנתיים – אזי העסקה מוגדרת ככישלון, והם זכאים לקבל את כספם בחזרה. כעת לאחר שעברו יותר מחמש שנים מאז ההשקעה והיתר בנייה לא הושג, יש לראות זאת ככישלון העסקה, והם זכאים לקבל את כספי ההשקעה בחזרה עם רווחים.

התובעים הוסיפו כי הנתבע הטעה אותם כאשר המליץ להם משכנתא מסוימת כדי לממן את ההשקעה, ובכך גרם להם נזק מתמשך. אולם, התובעים לא דרשו פיצוי על כך.

התובעים מבקשים לחייב את הנתבעת ואת הנתבע באופן אישי בתשלום בסך 270,000 ש"ח, עבור החזר קרן השקעה ועבור הרווחים בשיעור 7% לשנה כפי שמופיע בסעיף 3 להסכם. בנוסף התובעים מבקשים מבית הדין לחייב את הנתבע בתשלום הוצאות שכר טרחת עורך דין, וכן בתשלום עוגמת נפש של התובעים.

ד. טענות הנתבע

התובעים פנו לנתבע לייעוץ לצורך השקעה ארוכת טווח. הנתבע הבהיר לתובעים, שהם מצטרפים לעסק שיש בו פוטנציאל לרווח, אך גם סיכון להפסדים.

בעת ההשקעה של התובעים כבר היתה תביעה מאושרת לעסק, לכן הנתבע חשב שהפרויקט יתקדם במהירות. בפועל, התברר שהיו הרבה מאד עיכובים והוצאות בלתי מתוכננות, שעיכבו את הפרויקט וייקרו אותו. הנתבע טוען שהוא השקיע באופן אישי הרבה כסף בקידום העסק. את הכספים שהוא קיבל מהתובעים יחד עם כספים נוספים הוא כבר השקיע בעסק, והוא עדיין פועל לקידום הפרויקט. הנתבע טוען, שכעת כל כספי ההשקעה כבר הוצאו לצורך קידום הפרויקט, ועד לסיום הבניה והפעלת העסק – אין אפשרות להחזיר כספים.

התובעים טענו שהכספים היו אמורים להיות בנאמנות עד לקבלת היתר בניה ולהקמת חברת בת. על כך השיב הנתבע כי סעיף הנאמנות נכתב בטעות ומדובר בטעות סופר. זאת, כיוון שהצורך שלו במשקיעים היה כדי לממן את עלויות הפרויקט. הוכחה נוספת שמדובר בטעות היא, סעיף 3. שם נקבע שבמקרה של כשלון העסקה, ובכלל זה שלא יתקבל היתר בניה, המשקיע יהיה שותף בפרויקטים אחרים של החברה. אילו הכסף היה אמור להיות בנאמנות עד לקבלת היתר בניה, מדוע שהכסף לא יוחזר למשקיע.

לגבי התביעה האישית כנגד הנתבע השיב הנתבע כי ההסכם היה מול חברה בע"מ שהוא הבעלים שלה, ובשום שלב לא סוכם או עלתה אפשרות שהנתבע יהיה ערב באופן אישי בכל דרך שהיא להשקעה. לפיכך אין לחייב אותו באופן אישי.

במהלך השנים הנתבע הציע לתובעים שכספי השקעתם יהפכו להלוואה, והחל משנתיים מההשקעה הם יקבלו ריבית בגובה 7%, אך התובעים סירבו לכך. לטענת הנתבע כעת כשהפרויקט קרוב לסיום הוא היה שמח לקנות בעצמו את חלקם של התובעים אלא שאין לו כסף פנוי לצורך זה.

ה. הנושאים לדיון

1. האם העסקה כשלה?
2. סעיף הנאמנות בהסכם
3. האם הנתבע הפר את ההסכם והאם התובעים מחלו על ההפרה?
4. הסעד לו זכאים התובעים
5. הטלת חיוב אישי על הנתבע
6. הוצאות משפט

ו. האם העסקה כשלה?

התובעים השקיעו 200,000 ש"ח בחברה של הנתבע, לצורך הקמת עסק. בסעיף 3 להסכם נקבע, שאם תוך שנתיים לא יתקבל היתר בנייה לעסק, או אם החברה לא תצליח לזכות את המשקיע בתשואה של 7% שנתית על ההון המושקע – יש לראות בכך ככישלון של העסקה.

נציין, שלפי ההסכם, מספיק שלא תתקיים אחת מתוך שתי החלופות, בכדי לקבוע שהעסקה נכשלה. ההסכם נחתם בתאריך 21.7.2015, ומכיוון ששנתיים לאחר מכן, בתאריך 22.7.2017 לא התקבל היתר בנייה לעסק, וכמו כן התובעים לא קיבלו תשואה בסך 7% על הסכום שהושקע, הרי שניתן לקבוע בצורה ברורה שהעסקה כשלה.

לסיכום, העסקה כשלה.

ז. סעיף הנאמנות בהסכם

התובעים טוענים, שבסעיף 9 להסכם נקבע, שהכספים יועברו לחשבון נאמנות, אך דבר זה לא בוצע והנתבע השתמש בכספים שלא ברשות. לעומתם הנתבע טוען שמדובר בטעות סופר בהסכם, כי כל מהות העסקה היא להשקיע את הכספים לצורך קידום מיזם העסק.

דיון: בסעיף 1 להסכם נכתב שעם קבלת היתר הבנייה - תוקם חברת בת שתחזיק בעסק. בסעיף 2 להסכם נכתב שלאחר הקמת החברה יירשמו מניות על שם התובעים בשיעור של 6.6%. ובסעיף 9 להסכם נקבע, כי "עד לשלב בו תוקם חברה אשר תיוחד לניהול והקמת המיזם - יופקדו הכספים בחשבון נאמנות, שיפתח על שם החברה אצל עורך הדין ח"י".

מכאן שסדר הפעולות היה אמור להיות כך: קבלת הכספים והעברתם לחשבון נאמנות, קבלת היתר בנייה, הקמת חברת בת שתחזיק בעסק, רישום מניות של חברת הבת ע"ש התובעים בתמורה להשקעה שלהם. מן הסתם בתמורה לרישום היתה חברת הבת יכולה לעשות שימוש בכספי ההשקעה.

אומנם הנתבע טען שסעיף הנאמנות הוא טעות סופר, אך להלכה נקבע שכדי לקבוע שיש בשטר טעות סופר יש צורך בהוכחה. הרמ"א (ח"ו"מ מט, ב) פסק שרק כאשר מוכח מהשטר עצמו שמדובר בטעות, ניתן לקבוע שזו טעות סופר:

וכן בשאר טעות סופר דמוכח שטעה, השטר כשר, ואמרינן דטעה, כמו שאמרינן אחריות טעות סופר.

השולחן ערוך (ח"ו"מ מט, ו) פסק: "ויש מי שאומר... אם יתברר הדבר שהוא טעות סופר, כשר". וביאר התומים (שם, ה) שכוונת השולחן ערוך למקרה בו הטעות אינה מוכחת מתוך השטר אלא על ידי ראיות ועדים, ובמקרה כזה, ישנה מחלוקת ולכן השולחן ערוך כתב את הדין כ"יש מי שאומר".

לחלופין, ניתן לומר שמדובר בטעות סופר טעות, כאשר מדובר בפרט **שלא רגילים להבחין בו**, כפי שכתב בספר בית מאיר (סימן ד):

נראה מלשונו דוקא במידי דאורחא למידק - יש לחלק בדבר, דאם אין העדים לפנינו - לא טענינו דטעו, אבל במידי דלאו אורחא למידק - שפיר אנן טענינו דטעו.

אמנם הנתבע טען כי מוכח מההסכם שסעיף הנאמנות נכתב בטעות, כיוון שבסעיף 3 נקבע שבמקרה שלא יתקבל היתר בנייה במועד הכסף ישמש להשקעות אחרות. אולם, איננו מקבלים טענה זו. ניתן בהחלט לפרש שגם אם העסקה תכשל, ישנה התחייבות של הנתבעת להציע לתובעים השקעות חלופיות להם ישמש כספם השמור בחשבון הנאמנות.

לפיכך, אנו קובעים כי סעיף הנאמנות איננו בגדר טעות סופר.

ח. האם הנתבע הפר את ההסכם והאם התובעים מחלו על ההפרה?

לאור ההכרעה שיש תוקף מחייב לסעיף הנאמנות, ממילא, העובדה שהנתבע לא ביצע את הכתוב בו – מהווה הפרה מהותית של ההסכם בין הצדדים.

אלא שלאחר שהתובעים גילו כי הכסף לא הופקד בחשבון נאמנות, הם התלבטו האם לבקש את הכסף בחזרה או להמשיך בהשקעה, והחליטו להמשיך. זאת ועוד, כשהנתבע הבין את המצב, הוא הציע לתובעים להמיר את ההשקעה בהסכם הלוואה שיבטיח להם 7% לשנה, והתובעים סירבו.

לכאורה, החלטתם של התובעים להמשיך בהשקעה למרות ההפרה – מהווה מחילה שלהם על ההפרה. אולם, הדעת נותנת כי מחילה זו הייתה מותנית בכך שאכן ההשקעה תישא פרי בקרוב, כפי שהבטיח וחזר והבטיח הנתבע. כפי שפסק הרמ"א (חו"מ רמא, ב): **"כל מחילה בטעות יכול לחזור בו, אפילו קנו מיניה"**. הרמ"א (חו"מ רמו, יז) הוסיף וכתב **"היכא דמוכח דנתן לו לשם מתנה, רק אחר כך נפלה קטטה ביניהם ולכן תובע ממנו, פטור"**. כלומר, כאשר אדם נותן מתנה בלב שלם ואחר כך התגלעה מחלוקת בינו לבין המקבל – המתנה תקפה. מכאן הסיק בשו"ת זכרון יוסף (ד, הובא בפתחי תשובה חו"מ רמא, ג):

דמחילה בטעות לא שייך אלא בשנתגלה להמוחל או לשניהם עכשיו דבר שהיה בשעת המחילה נעלם מהם, משא"כ ע"י דבר הנוולד אחר המחילה, דאטו המוחל לחבירו בחזקת שהוא עני ואח"כ נפלה לו ירושה ונתעשר תהיה המחילה בטילה למפרע! זהו ודאי דבר שאין לו שחר כלל, ומוכח בכמה דוכתי בפוסקים.

במקרה זה, לטענת הנתבע, התברר שמלכתחילה ההערכה שלו שהיתר בנייה יינתן בקרוב הייתה שגויה, ואילו היו ידועים לו כל הנתונים היה מבין שהתהליך ייארך זמן רב. לפיכך, גם מחילת התובעים על זכותם לקבל את כספם בחזרה לאחר שהתברר שהכסף לא הופקד בחשבון נאמנות הייתה בטעות. כיוון שהמחילה הייתה על דעת דברי הנתבע שטעה בהבנת מצב הפרויקט, ולא בגלל נסיבות חדשות שנוצרו.

כיוון שהתובעים גילו שהכסף לא הופקד לחשבון נאמנות לפני יותר משנתיים, וכיוון שהנתבע אמר שהניח שהיתר הבנייה יינתן תוך חצי שנה מיום חתימת ההסכם עם התובעים וכתב בהסכם שנתיים כדי להבטיח את עצמו, הרי שלאחר שחלפו יותר משנתיים נוספות מאז שהתובעים גילו שהכסף איננו בחשבון נאמנות – הרי שמחילת התובעים בטלה.

לכך יש להוסיף עוד כמה נימוקים:

1. לא ברור שהתובעים מחלו במפורש על זכותם לקבל את הכסף בחזרה לאור הפרת סעיף הנאמנות, ולכן יתכן שמדובר במחילה בלב שעל פי קצות החושן (יב, א) ונתיבות המשפט (יב, ה) אינה תקפה (אף שיש חולקם על כך).

2. התובעים מחזיקים בשטר, וישנה מחלוקת האם יש תוקף למחילה בעל פה במצב כזה (רמ"א חו"מ רמא, ב), או שמא יש צורך במעשה קניין שלא נעשה (סמ"ע יב, כא). בשו"ת מהרש"ם (ב, קלג) כתב בשם שו"ת שבות יעקב (א, קכד) שבמקרה כזה כאשר יש ספק האם הייתה מחילה, בוודאי שהמחילה אינה תקפה.

לסיכום, הנתבע הפר את החוזה הפרה יסודית כאשר לא הפקיד את כספם של התובעים בחשבון נאמנות. התובעים לא מחלו על הפרה שתימשך זמן רב כל כך.

ט. הסעד המגיע לתובעים

לאור העובדה שהנתבע הפר את ההסכם, ברור שהתובעים זכאים לקבל את קרן ההשקעה בחזרה ללא המתנה להתקדמות הפרויקט. השאלה היא האם הם זכאים לתשלום נוסף מעבר לקרן.

טענת התובעים שמגיע להם 7% ע"פ ההסכם אינה מקבלת. כל מה שכתוב בהסכם הוא שאם לא יהיו רווחים בשיעור של 7% אזי הם יוכלו להמיר את ההשקעה בהשקעה אחרת. אולם, אין כאן התחייבות לרווחים בשיעור מסוים (אגב, אילו היתה התחייבות כזו, היא היתה בגדר ריבית אסורה כיוון שהצדדים לא חתמו על היתר עסקה. להבא, מומלץ לקבוע בהסכם עצמו שהוא נעשה ע"פ היתר עסקה).

כעת השאלה היא האם התובעים זכאים לפיצוי כלשהו על אובדן רווחים חלופיים. בהקשר זה ניתן לדבר על שתי דרכים:

הדרך הראשונה היא פיצוי על אובדן רווח במסלול השקעה חלופי, ובלבד שמדובר באובדן רווח ברור, וכפי שפסק ערוך השולחן (חו"מ רצב, כ): **"אם ההפסד ברור - חייב לשלם, ולפי זה גם במעות כשההפסד ברור - חייב גם כן לשלם דהוי כגרמי"**. כלומר כאשר יש רווח מזומן וברור - ניתן לחייב את מי שמנע רווחים אלו.

במקרה זה, התובעים לקחו הלוואה כדי להשקיע אותה, ויכלו להשקיע את הכסף בבורסה דרך בתי השקעה גדולים ללא צורך בידע ייחודי. אילו הנתבע היה מקיים את ההסכם כלשונו, והיה

מפקיד את הכסף בחשבון נאמנות, היו יכולים התובעים לקבל את כספם שנתיים לאחר חתימת ההסכם ללא תוספת רווחים. ממילא, הם זכאים לאובדן הרווח משנתיים לאחר חתימת ההסכם.

כדי לאמוד את אובדן הרווח בדקנו את שיעורי הרווח שהניבה השקעה בפוליסת חסכון של מנורה מבטחים¹ פוליסה זו הניבה בשלוש שנים עד חודש 11.20 4.4% רווח שנתי במוצא. למיטב ידיעתו של בית הדין דמי הניהול עומדים על 1% בשנה, כך שהרווח נטו הוא 3.4% לשנה, תקופת ההשקעה החלה בתחילת 08.17 (שנתיים אחרי חתימת ההסכם) והסתיימה בחודש 01.21, קרי 3.5 שנים. במצטבר לתקופה זו הרווח היה כ- 12%. מרווח זה יש להוריד מיסים בשיעור 25%, כך שהרווח נטו היה 9% בקירוב.

הדרך השנייה היא לחייב את הנתבעת להתחלק עם התובעים ברווחים שהפיקה מכספי ההשקעה שלהם. כך כתב המרדכי (בבא קמא, קכה) שאדם שהשקיע כספים למטרת רווח, והמתעסק השתמש בכספים אלו לצרכיו, ומהכספים נוצרו לו רווחים - עליו לתת את הרווחים למשקיע. המרדכי הסביר: **"המבטל כיסו של חבירו - אין לו עליו אלא תרעומת - זהו במקום שאין מרויח בו, אבל אם מרויח בו - חייב ליתן לו"**, וכן פסק הרמ"א (ח"מ רצא, ז). כלומר הפטור על מניעת רווח, לא חל כאשר המחזיק בכסף הרוויח מממנו.

וכן כתב נתיבות המשפט (חוות דעת ביאורים יו"ד סימן קסח-קסט ס"ק יד):

דדוקא במבטל כיסו שלא השתמש בו ולא נהנה ממנו - פטור... ובה דוקא כשלא השתמש בו, אבל אם נשתמש או נהנה בו - ודאי דחייב לשלם מה שהיה שוה לשכר, דאפילו גברא דלא עביד למיגר, הדר בחצר דקיימא לאגרא - חייב ליתן מה שהיה שוה לשכר... וכיון שזה נשתמש בהמעות - הוי כדר בחצר דקיימא לאגרא - דחייב לשלם חסרונו, אף שלא הרויח כמו בגברא דלא עביד למיגר.

וכך מובא בשו"ת בית אפרים (חושן משפט סימן כח):

ולכן היה נלענ"ד, דאע"פ שאמרו מבטל כיסו של חבירו - פטור, אין הדברים אמורים אלא לענין שפטור מליתן לזה מה שהוא טוען שהיה יכול להרויח, ואף אם מברר דבריו שהיה יכול להרויח - אין זה צריך לשלם דאין זה רק גרמא, אבל מ"מ מחויב הוא לשלם לו מה שאדם רוצה ליתן בעד סך כזה שיהא בידו זמן כזה על הספק אם ירויח בהם או לא... דהעדים משלמים מה שהיה נותן המלוה ללוה אם היתה הלוואה לעשר שנים כדי ליפרע לשלשים יום². וזה היתר גמור, כדתנן בתוספתא לוקח אדם שטרותיו של חבירו

¹ <https://www.menoramivt.co.il/funds/savings/top-finance/top-finance-info>

² במשנה במסכת מכות בדף ג עמוד א מובא: עדים זוממים שהעידו על הלווה שמועד הפירעון הוא שלושים יום, ובאמת מועד הפירעון הוא עשר שנים - אומדים כמה היה מוכן אדם לשלם בכדי שיאריכו את מועד ההלוואה משלושים יום לעשר שנים, וסכום זה ייתן ללווה.

בפחות כו', וכיון שהמבטל כיסו של חבירו עכ"פ הוא מחוייב לשלם מה שמפסיד לחבירו מה שאדם רוצה ליתן - אתיא מתניתין שפיר, שהעדים זוממים מחוייבים לשלם לו הפסד זה.

אמנם נתיבות המשפט (שם) סייג וכתב שדין זה חל רק כאשר היו רווחים, וכאן לכאורה לא היו רווחים. אולם, אין זה נכון, כיוון שברור ששווי החברה עלה עם התקדמות הליכי האישורים של העסק, ולכן היו גם היו לנתבעת רווחים.

בנוסף, נתיבות המשפט (בסימן רצב ס"ק יג) כתב שאם הנתבע השתמש בכספים ללא רשות, הרי שהוא צריך להחזיר רק את הקרן ולא את הרווחים, שהרי כל הגזלנים משלמים כשעת הגזילה, והרווחים שייכים לנתבע, בגלל תקנת השבים, כמבואר בשולחן ערוך (ח"מ שסג, ה). במקרה זה אמנם, הנתבע השתמש בכספים מלכתחילה ללא אישור, אולם, בדיעבד התובעים הסכימו להמשיך ההשקעה, ולכן אין מדובר בגזלה.

למעשה, כיוון שיש קושי להעריך את היקף הרווחים שנמנע מהתובעים נחייב כפשרה קרובה לדין את הנתבעת לשלם לתובעים עבור אובדן הרווח מהשקעה חלופית בשיעור 9%, קרי 18,000 ₪ עבור אובדן רווחים.

י. הטלת חיוב אישי על הנתבע

התובעים ביקשו לחייב באופן אישי את הנתבע, אך הנתבע טען שההסכם היה מול חברה בע"מ, כאשר הנתבע הוא בעל המניות בה, וכי בשום שלב לא סוכם או עלתה אפשרות לערבות אישית של הנתבע.

דין: בהסכם הבוררות עליו חתמו הצדדים נכתב כך:

10. א. הצדדים מכירים בעקרון שתאגיד משפטי הוא בעל זכויות וחובות ובכוחו לתבוע ולהיתבע.

ב. הצדדים מכירים בעקרון הגבלת האחריות של תאגידים, ועל כן תביעותיהם מופנות כלפי נכסי התאגיד ולא כלפי נציגי התאגיד הפועלים בשמו ולא כלפי בעלי מניותיו, אלא אם כן בית הדין סבור כי מנהלי או נציגי התאגיד או בעלי מניותיו אחראים אישית.

ג. בכפוף לאמור בסעיף ב דלעיל, הצדדים מוחלים על האפשרות לתבוע את הנכסים שמעבר לרכוש התאגיד.

קעת עלינו לקבוע האם בנסיבות שלפנינו יש לחייב את הנתבע באופן אישי – כאמור לעיל בסעיף 10.ב.

ההסכם נחתם בין התובעים לבין חברה בע"מ, ולכן באופן עקרוני לא ניתן לחייב את הנתבע באופן אישי אלא רק את החברה (למקורות הלכתיים עיינו: הרב אלעזר גולדשטיין והרב עדו רכניץ, נייר עמדה מספר 12: מעמדה ההלכתי של חברה בע"מ, אתר דין תורה).

כעת השאלה היא האם כפי שנאמר בהסכם הבוררות במקרה זה יש להטיל אחריות אישית על הנתבע. לעיל סעיף ח קבענו כי הנתבע הפר את סעיף הנאמנות. מבחינה הלכתית, השימוש בכספים אלו נחשב לגזילה (נתיבות המשפט רצב, יג). בסעיף 54(א) לחוק החברות נקבע כך:

אין בייחוס פעולה או כוונה של אורגן, לחברה, כדי לגרוע מהאחריות האישית שיחיד האורגן היו נושאים בה אילולא אותו ייחוס.

בנסיבות שלפנינו הנתבע, שהוא הבעלים היחיד של החברה, עשה פעולה שהפרה את ההסכם שבין הצדדים, קפחה את זכויותיהם וסיכנה את כספם של התובעים. טענת הנתבע שסעיף הנאמנות הוא טעות סופר נדחתה. על פי דברי הנתבע הוא קיבל מהתובעים סכום גדול מאד, שהם עצמם קיבלו בהלוואה נושאת ריבית, מבלי לקרוא את ההסכם עליו הוא החתים אותם. וכי טענת אדם שהפר הסכם שהוא עצמו הביא בגלל שלא קרא אותו יכולה להתקבל?

בנוסף, הנתבעת היא חברה השייכת לנתבע, שהנתבע יכול להחליט מהיכן לשלם את החוב, וגם אם ישלם מכיסו הוא יוכל לפצות את עצמו מחשבון החברה בבוא העת. נמצא שהטלת אחריות אישית על הנתבע בנסיבות אלה סבירה ביותר. בשולי הדברים יש להעיר כי גם בית המשפט העליון כתב שבמקרה של חברה משפחתית יש להקל בהרמת מסך (ע"א 4403/06 שפירא נ' עיריית תל אביב). לאור זאת, יש להטיל אחריות אישית על הנתבע.

לפיכך, הנתבע מחויב באופן אישי לשלם לתובעים.

יא. חיוב בהוצאות

התובעים נאלצו לרדוף אחר הנתבע בכדי לקבל מידע על מיזם שהם שותפים בו, מיזם שהם השקיעו בו 200,000 ₪. כך אמר התובע בדיון:

במשך השנים פנינו לנתבע כמה פעמים לבדוק איפה הדברים עומדים, אבל מעולם לא ראינו שום דבר. הכל התארך, עברו שנים, שאלנו כל הזמן, ביקשנו שיראה לנו איך דברים מתקדמים... בתקופה האחרונה הוא אמר שיש עוד שנה וחצי, עד שהפרויקט יעמוד זה כבר שש שנים. מעולם לא ראינו שום מסמך. לא ראינו שום מסמך להגשה לרשויות.

הנתבע הפר את סעיף הנאמנות; המשך ההתנהלות שלו היה בלתי סביר; הוא אילץ את התובעים להסתייע בעורך דין ולפנות לבית הדין כדי לקבל את המגיע להם. לאור זאת, בית הדין מחייב את הנתבע לשלם לתובעים 10,000 ₪ עבור הוצאות משפט.

לגבי תשלום אגרה - מדיניות בית הדין היא, שאם הצדדים התנהלו בצורה סבירה בדיון שלנו - האגרה תתחלק ביניהם באופן שווה, ומכיוון שהצדדים התנהלו בצורה סבירה, לפיכך יש לחייב

את הנתבע בתשלום מחצית מדמי האגרה, כפי שמקובל בבית הדין. התובעים שילמו 4050 ₪ אגרה, ולכן הנתבע חייב לשלם 2025 ₪ נוספים.

יב. החלטות

1. הנתבעת, החברה והנתבע, שניהם יחד וכל אחד לחוד, חייבים לשלם לתובעים 230,025 ש"ח תוך 60 יום מהתאריך הנקוב על פסק הדין.
2. ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על פסק הדין תוך 30 יום מהתאריך הנקוב עליו.

פסק הדין ניתן בתאריך כ"ו בשבט תשפ"א, 8 בפברואר 2021

בזאת באנו על החתום

הרב ישועה רטבי, דיין

הרב חיים בלוח, אב"ד

הרב עדו רכניץ, דיין